

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 191g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 234
din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(masa debitoare în cazul insolvenței gospodăriei țărănești)

CHIȘINĂU

30 martie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 21 noiembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 30 martie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 234 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de administratorul insolvenței, dl Adrian Panciuc, în dosarul nr. 2i-10/2022, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Telenești.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Ludmila Iarmaliuc de la Judecătoria Orhei, sediul Telenești, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, din 25 mai 2022 a fost admisă cererea introductivă și inițiată procedura simplificată a falimentului față de gospodăria țărănească „Cojocaru Simion Vasile”.

4. La 18 august 2022, în cadrul ședinței de validare a creanțelor, creditorul SC „Crealex Group” SRL a formulat o cerere pe baza articolului 234 din Legea insolvenței, prin care a solicitat ridicarea sechestrului de pe bunurile care aparțin gospodăriei țărănești „Cojocaru Simion Vasile”, deoarece acestea nu au fost cumpărate din veniturile comune ale membrilor gospodăriei țărănești și nu fac parte din patrimoniul ei.

5. La 22 august 2022, dl Adrian Panciuc, administratorul insolvenței, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 234 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

6. Prin Încheierea din 7 noiembrie 2022, Judecătoria Orhei, sediul Telenești, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 234 Masa debitoare în cazul insolabilității gospodăriei țărănești (de fermier)

„(1) În cazul intentării procedurii simplificate a falimentului gospodăriei țărănești (de fermier), masei debitoare i se atribuie bunurile aflate în proprietate comună a membrilor gospodăriei, inclusiv plantațiile, instalațiile de irigare, animalele productive și de lucru, păsările, tehnica și utilajele, mijloacele de transport și alte bunuri, procurate pentru gospodărie din mijloacele comune ale membrilor ei, dreptul de arendă a terenurilor și alte drepturi patrimoniale proprietate a debitorului, care pot fi evaluate în bani.

(2) Bunurile membrilor gospodăriei țărănești (de fermier), precum și bunurile din proprietate pentru care există probe că au fost procurate din venituri ce nu sunt proprietate comună a membrilor gospodăriei nu se includ sau, respectiv, se exclud din masa debitoare.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției menționează că norma contestată este discriminatorie și ambiguă, deoarece îi împiedică pe creditorii să urmărească toate bunurile din masa debitoare a unei gospodării țărănești. Articolul contestat instituie o situație

discriminatorie în funcție de forma organizatorico-juridică a persoanei insolubile. Astfel, creditorii unei gospodării țărănești sunt prejudiciați față de creditorii din cadrul unui proces de insolabilitate a unei întreprinderi insolubile.

10. De asemenea, autorul menționează că norma contestată este neclară în raport cu alte dispoziții din Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi și Legea privind gospodăriile țărănești.

11. Autorul sesizării pretinde că norma contestată este contrară articolelor 7, 16, 20, 23 și 54 din Constituție

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit, între altele, mai multe condiții de admisibilitate a unei excepții de neconstituționalitate.

14. Cu privire la prima condiție, Curtea reține că, în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

15. Cu privire la a doua condiție, Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl Adrian Panciuc, administrator al insolabilității gospodăriei țărănești „Cojocaru Simion Vasile”, în dosarul nr. 2i-10/2022, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Telenești.

16. În context, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către administratorul insolabilității în fața instanței de insolabilitate, atunci când în cadrul ședinței de validare a creanțelor un creditor al persoanei insolubile a formulat o cerere pe baza articolului contestat, prin care a solicitat ridicarea sechestrului de pe bunurile care aparțin debitorului insolubil. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea constată că textul criticat nu a constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

18. Curtea reține că autorul sesizării a afirmat incidența articolelor 7 [*Constituția, Lege Supremă*], 16 [*egalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

19. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 7 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza oricăror reglementări. Acest articol nu poate fi invocat de sine stătător, ci numai în coroborare cu alte prevederi din Constituție, care trebuie să fie aplicabile (DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25). De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26).

20. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu (HCC nr. 5 din 3 martie 2022, § 60). În jurisprudența sa cu privire la accesul

la justiție, Curtea Europeană a reiterat că dreptul de acces la o instanță – adică dreptul de a introduce o acțiune în fața instanțelor în materie civilă – constituie un element care este inerent dreptului prevăzut la articolul 6 § 1 din Convenția Europeană. Dreptul la un proces echitabil, astfel cum este garantat de articolul 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina statului de drept, care impune ca toți justițiabilii să dispună de un remediu judiciar efectiv care să le permită să-și exercite drepturile cu caracter civil. Orice persoană are dreptul ca orice pretenție referitoare la drepturile și obligațiile sale civile să fie adusă în fața unei instanțe sau tribunal (a se vedea *Nait-Liman v. Elveția* [MC], 15 martie 2018, §§ 112-113).

21. În prezenta cauză, Curtea observă că nu există o ingerință în dreptul de acces la un tribunal, de vreme ce autorul sesizării a ridicat excepția de neconstituționalitate chiar în fața unei instanțe de judecată. Prin prisma argumentelor autorului sesizării, Curtea nu poate reține incidența articolului 20 din Constituție.

22. Mai mult, Curtea observă că critica autorului se referă la neclaritatea aplicării prevederilor contestate și stabilirea masei debitoare în raport cu alte norme din Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi și Legea privind gospodăriile țărănești. Astfel, cu privire la toate aspectele invocate de autor referitoare la modul de interpretare și aplicare a normei contestate de către instanțele de judecată, Curtea reiterează că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în situații concrete excede controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor judecătorești de drept comun (DCC nr. 135 din 24 noiembrie 2020, § 24).

23. Având în vedere cele menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 234 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de administratorul insolvenței, dl Adrian Panciuc, în dosarul nr. 2i-10/2022, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Telenești.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 30 martie 2023
DCC nr. 37
Dosarul nr. 191g/2022